

Sisteme de formare a avocaților în UE

Franța

Informații furnizate de: Conseil National des Barreaux

aprilie 2014

DESCRIEREA SISTEMULUI NAȚIONAL DE FORMARE PENTRU AVOCAȚI în Franța

1. Accesul la profesie

Studii superioare/studii universitare	DA
Este obligatorie o diplomă în drept	DA Deținerea unei diplome de masterat în drept sau echivalentă constituie o cerință prealabilă pentru a deveni avocat. Temei juridic: în limba franceză: Arrêté du 25 novembre 1998 fixant la liste des titres ou diplômes reconnus comme équivalents à la maîtrise en droit pour l'exercice de la profession d'avocat și Arrêté du 21 mars 2007
Etape pentru a deveni avocat cu drepturi depline:	<ul style="list-style-type: none">• Cerință privind cetățenia [cetățenie franceză, resortisant al unui stat membru al UE, al unui stat membru al Spațiului Economic European, resortisant al unui stat sau al unei unități teritoriale care nu aparține de UE sau SEE și care permite cetățenilor francezi practicarea profesiei în aceleași condiții care se aplică persoanelor interesate să practice profesia în Franța sau persoane cu statut de refugiat sau de apatrid recunoscut de Oficiul Francez pentru Protecția Refugiaților și Apatrizilor (OFPRA)]• Cerință privind titlul științific: deținerea unei diplome de absolvire a primului an de masterat în

	<p>drept sau echivalentă și deținerea unui certificat CAPA de aptitudine pentru profesia de avocat (<i>certificat d'aptitude à la profession d'avocat</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cerințe privind moralitatea: candidații trebuie să nu fi fost condamnați pentru nicio infracțiune penală și să nu facă obiectul niciunor sancțiuni disciplinare, să nu fi declarat faliment personal și să nu facă obiectul altor tipuri de sancțiuni impuse împotriva lor • Înscrierea în barou: <ul style="list-style-type: none"> ○ Promovarea examenului final CAPA ○ După promovarea examenului final CAPA, un avocații stagiați trebuie să depună jurământ și să se înscrie pe lista avocaților practicanți a baroului pe raza căruia doresc să practice dreptul [a se vedea articolul 101 din decretul nr. 91-1197 (décret du 27 novembre 1991)]. <p>Temei juridic (în limba franceză): Loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991. organisant la profession d'avocat</p>
--	---

Căi alternative de acces la profesie:

Anumite categorii profesionale, în funcție de activitățile desfășurate anterior astfel cum sunt prevăzute la articolele 97 și 98 din decretul nr. 91-1197 ([décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat](#))

- sunt exceptate de la cerința privind titlul științific în temeiul articolului 11 alineatul (2) din legea susmenționată din 31 decembrie 1971 [[article 11 \(2°\) de la loi du 31 décembre 1971](#)], de la cerințele privind formarea și de la cerința privind certificatul de aptitudine pentru profesia de avocat (*avocat*):

- 1° membrii și foștii membri ai Consiliului de Stat francez (*Conseil d'État*), precum și membrii și foștii membri ai instanțelor administrative și ai curților de apel administrative;
- 2° judecătorii și foștii judecători în cadrul Curții de Conturi sau al Camerelor regionale de conturi din Polinezia Franceză și Noua Caledonie;
- 3° judecătorii și foștii judecători din sistemul judiciar reglementat de decretul nr. 58-1270 ([Ordonnance n° 58-1270 du 22 décembre 1958 portant loi organique relative au statut de la magistrature](#));
- 4° profesorii universitari care predau dreptul;
- 5° avocații de pe lângă Consiliul de Stat și Curtea de Casație;
- 6° foști avocați cu drept de a pleda în fața Curții de Apel;
- 7° foști avocați înscriși în baroul francez și foști consilieri juridici;

- următoarele categorii sunt exceptate de la cerința privind formarea teoretică și practică și de la cerința de deținere a unui certificat de aptitudine pentru profesia de avocat (*avocat*):

1° notari, executori judecătorești, funcționarii grefei instanțelor comerciale, administratori judiciari și judecători delegați desemnați pentru administrarea și lichidarea întreprinderilor, foști lichidatori și administratori judiciari, consilieri în materie de proprietate intelectuală și foști consilieri în materie de brevete de invenție care și-au exercitat atribuțiile pe o perioadă de cel puțin cinci ani;

2° asistenți și lectori universitari și membrii personalului didactic, în cazul în care dețin un doctorat în drept, științe economice sau management, cu experiență demonstrată de cel puțin cinci ani în predarea de discipline juridice în posturile respective, în cadrul unor unități de învățământ și cercetare;

3° avocații din cadrul întreprinderilor cu o experiență demonstrată de cel puțin opt ani de practicare a profesiei în cadrul departamentului de servicii juridice al uneia sau mai multor întreprinderi;

4° funcționarii publici și foștii funcționari publici de categoria A sau persoanele asimilate funcționarilor publici de această categorie, care au practicat dreptul timp de cel puțin opt ani în cadrul unui oficiu sau serviciu de administrație publică sau în cadrul unei organizații internaționale;

5° atașajii juridici în cadrul organizațiilor sindicale care au exercitat activități în domeniul juridic pe o perioadă de cel puțin opt ani;

6° avocații consultanți salariați care lucrează pentru un avocat (*avocat*), o asociație sau o firmă de avocatură, pentru cabinetul unui avocat practicant sau un avocat de pe lângă Consiliului de Stat sau Curtea de Casație, cu experiență demonstrată de practicare a dreptului pentru o perioadă de cel puțin opt ani, după ce au obținut titlul sau diploma prevăzute la articol 11 alineatul (2) din Legea din 31 decembrie 1971, menționată mai sus;

7° persoanele menționate la articolul 22 din legea nr. 2011-94 din 25 ianuarie 2011 ([article 22 de la loi n° 2011-94 du 25 janvier 2011 portant réforme de la représentation devant les cours d'appel](#));

8° colaboratorii deputaților și asistenții senatorilor care au exercitat, ca profesie principală, activități în domeniul juridic pe o perioadă de cel puțin opt ani.

2. Formarea în timpul perioadei pregătitoare

Există o perioadă pregătitoare?	DA	Temei juridic (în limba franceză): Decretul nr. 91-1197 din 27 noiembrie 1991 de organizare a profesiei de avocat Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat
Obligatoriu	DA	Durata prevăzută: Formarea în cadrul CRFPA (școlile regionale ale

		barourilor) se desfășoară pe parcursul a 18 luni
Tipuri de structuri responsabile pentru organizarea formării pregătitoare		<ul style="list-style-type: none"> • Școlile regionale ale barourilor (<i>École d'avocats – EDA</i>) [fosta denumire: Centru regional pentru formarea profesională a avocaților (<i>Centre Régional de Formation Professionnelle des Avocats – CRFPA</i>)] • Conseil National des Barreaux (Consiliul Național al Asociațiilor Barourilor din Franța) <p>Temei juridic (în limba franceză): Articolul 13 și articolul 21-1 din la loi du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques</p>
Tipul formării pregătitoare		<ul style="list-style-type: none"> • Cursuri în cadrul CRFPA (a se vedea mai sus, <i>École d'avocats – EDA</i>) • Stagiu (în sistemul judiciar, întreprinderi) • Curs de anul 2 de masterat • Stagiu la o firmă de avocatură (pentru mai multe detalii, a se vedea mai jos rubrica „perioadă pregătitoare împărțită în etape diferite”)
Examen de admitere/verificare înaintea perioadei pregătitoare	DA	Examen de admitere la CRFPA Temei juridic (în limba franceză): article 57 du décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 și arrêté du 11 septembre 2003 de stabilire a programei și a metodologiei pentru examenul de admitere la CRFPA
Plan de învățământ prevăzut pentru perioada pregătitoare	DA	Decretul nr. 91-1197 din 27 noiembrie 1991 de organizare a profesiei de avocat, sub-secțiunea 3, articolul 57 (sub-secțiunea 3 din décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 , în special articolul 57). Formare inițială cu durata de șase luni – subiecte principale: Etica profesională, redactarea actelor juridice, pledoarie orală și dezbateri, proceduri,

	gestionarea biroului de avocat, o limbă străină modernă.
Particularități privind dreptul UE și formarea lingvistică:	<p>DA</p> <p>Formare lingvistică: Examenul de admitere la CRFPA include o probă orală în una dintre limbile străine moderne enumerate în anexa la Ordinul din 11 septembrie 2003 de stabilire a programei și a metodologiei pentru examenul de admitere la CRFPA (Arrêté du 11 septembre 2003 fixant le programme et les modalités de l'examen d'accès au centre régional de formation professionnelle d'avocats)</p> <p>Formarea în domeniul dreptului UE: Articolul 57 din decretul nr. 91-1197 din 27 noiembrie 1991 (décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991) nu menționează dreptul UE ca parte a formării comune de bază. Cu toate acestea, ordinul din 7 decembrie 2005 (Arrêté du 7 décembre 2005 de stabilire a programei și a metodologiei pentru examenul de admitere la CRFPA) stipulează că:</p> <ul style="list-style-type: none"> - programa prevăzută în anexa la decret menționează în mod explicit „Dreptul comunitar și dreptul UE” (Dreptul instituțional/dreptul material al UE). - examenul de admitere trebuie să includă un exercițiu oral de 15 minute, în urma pregătirii într-un interval de trei ore a unei spețe de drept civil, comercial, social, administrativ sau UE la alegerea candidatului („coeficientul 2”) (articolul 3 din ordinul din 7 decembrie 2005). <p>Planurile de învățământ ale școlilor regionale ale barourilor (EDA) sunt diversificate și formarea în domeniul dreptului UE devine din ce în ce mai comună având în vedere influența în creștere a dreptului UE asupra dreptului francez în toate domeniile; dreptul UE este predat frecvent nu doar în cadrul cursurilor specializate, ci și în contextul predării altor subiecte (drept penal, drept civil, drept social). Delegația Asociațiilor Barourilor din Franța (Délégation des Barreaux de France - DBF)</p>

	a dezvoltat un modul de drept UE care este utilizat de unele școli regionale ale barourilor.	
Perioadă de formare împărțită în etape diferite	DA	<p>Temei juridic (în limba franceză): Articolul 58 din décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991</p> <p>Perioada de formare cu durata de 18 luni este împărțită în 3 perioade calendaristice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 luni de cursuri în cadrul CRFPA sunt dedicate dobândirii de cunoștințe fundamentale • 6-8 luni sunt concepute pentru desfășurarea unui proiect pedagogic individual (PPI) – există 2 opțiuni disponibile pentru această formare: un stagiul (în sistemul judiciar, întreprinderi) sau un curs universitar de master 2 • 6 luni de stagiul la o firmă de avocatură (stagiul face obiectul încheierii unui acord trilateral între centrul regional, stagiar și firma sub a cărei supraveghere se desfășoară stagiul)
Evaluare/examen după perioada pregătitoare	DA	<p>La final perioadei pregătitoare în cadrul CRFPA, candidatul trebuie să promoveze examenul pentru certificatul de aptitudine pentru profesia juridică (CAPA) în conformitate cu procedurile prevăzute în ordinul din 7 decembrie 2005 (Arrêté du 7 décembre 2005 fixant le programme et les modalités de l'examen d'aptitude à la profession d'avocat)</p>
3. Sistemul de formare continuă		
Diferențiere între formarea continuă / formarea de specialitate	DA	<p>Temei juridic (în limba franceză): Articolul 85 din décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991</p> <p>În fiecare an, Consiliul Național al Barourilor din Franța publică o listă națională a avocaților care au dobândit una sau două specializări, inclusiv avocații care au dreptul de a pleda în fața curților de apel, astfel cum se prevede la articolul 1 alineatul (4) din legea din</p>

		31 decembrie 1971 (a se vedea mai sus rubrica „Etapă pentru a deveni avocat cu drepturi depline”).
Obligații privind formarea continuă	DA	<p>Obligațiile etice de a participa la formarea continuă sunt stabilite prin legea elaborată în urma consultărilor cu Consiliul Național al Barourilor din Franța și care stabilește procedurile.</p> <p>Temei juridic (în limba franceză):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Article 14 -2 de la loi du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques (Formarea continuă este obligatorie pentru avocații înscriși în barouri) • Articles 85 et 85-1 du décret du 27 novembre 1991 de organizare a profesiei de avocat • Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats
Obligații privind formarea de specialitate	DA	<p>Temei juridic: article 85 du décret du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat</p> <p>Avocații specialiști alocă jumătate din timpul dedicat formării continue pentru domeniul (domeniile) lor de specialitate</p>
Obligații privind învățarea limbilor străine		Nu există obligații
Obligații privind conținutul referitor la dreptul UE în legătură cu formarea continuă/de specialitate		Nu există obligații
4. Sisteme de acreditare și furnizori de formare		
Posibilitatea de acreditare		DA

	<p>Nu există o procedură de acreditare obligatorie în vederea furnizării de formare pentru avocați.</p> <p>Decizia nr. 2011-004 (Décision du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats) prevede că furnizorul de formare transmite Consiliului Național al Barourilor din Franța, pe bază anuală sau la fiecare două luni sau semestrial, un program detaliat al activităților de formare pentru perioada relevantă. Este obligatorie doar depunerea programului; Consiliul Național al Asociațiilor Barourilor din Franța nu controlează programul de formare, nici activitățile de formare oferite.</p>
<p>Numărul furnizorilor de formare care oferă activități de formare continuă</p>	<p>Nu există date disponibile (Întrucât nu există un control obligatoriu asupra formării oferite, nu sunt disponibile date cu privire la numărul furnizorilor de formare.)</p>
<p>Tipul furnizorilor de formare care desfășoară activități de formare continuă acreditate</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CRFPA – Centre regionale pentru formarea profesională a avocaților (<i>Écoles d'avocats</i> – EDA) • Barouri • Organizații înființate sau gestionate de barourile franceze • Furnizori de formare privați acreditați
<p>Numărul furnizorilor de formare care desfășoară activități de formare în pregătirea specializării</p>	<p>Nu există date disponibile (Întrucât nu există un control obligatoriu asupra formării oferite, nu sunt disponibile date cu privire la numărul furnizorilor de formare.)</p>
<p>Numărul furnizorilor de formare care desfășoară activități de formare în pregătirea specializării</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Barouri • Organizații gestionate sau înființate de barouri • Furnizor de formare comercial privat acreditat (firme de avocatură) • Furnizor de formare privat sau public non-profit acreditat (universități)

	<ul style="list-style-type: none"> • Furnizor de formare comercial privat neacreditat • Furnizor de formare privat sau public non-profit neacreditat
Activități și metode	
Tipul de activități de formare acceptate în cadrul obligațiilor de formare continuă sau de specialitate	<p>Formare continuă:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Publicarea de lucrări în domeniul juridic • Formare oferită de avocați, școli sau alte organizații de formare profesională • Colocvii sau conferințe pe teme juridice sau evenimente direct legate de activitatea profesională a avocaților • Activități de predare desfășurate de avocați • Formare continuă la distanță • Recunoașterea reciprocă a orelor de formare din alte state <p>Participarea la activități de formare în alte state membre:</p> <p>Orele de formare sau creditele de formare obținute în străinătate pot fi luate în calcul în vederea îndeplinirii obligațiilor privind formarea continuă în conformitate cu normele prevăzute în decizia nr. 2011-004 din 25 noiembrie 2011 citată mai jos</p> <p>Temei juridic: Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats, articolul 6</p>

5. Supravegherea activităților de formare

<p>Organizații implicate în supravegherea activităților de formare continuă</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Comisia pentru formare profesională din cadrul Consiliului Național al Asociațiilor Barourilor: <ul style="list-style-type: none"> - controlul formării continue oferite de centrele regionale pentru formarea profesională a avocaților (CRFPA) - controlul programelor de formare continuă în cadrul alocării Fondurilor interprofesionale pentru formarea continuă a liber profesioniștilor (FIF-PL – <i>Fond Interprofessionnel de Formation des Professionnels Libéraux</i>), formarea oferită de CRFPA fiind evaluată pe baza a 2 criterii: forma (publicul țintă și metodologia) și conținutul (diversitatea sesiunilor de formare acoperind toate domeniile dreptului, având în vedere subiecte juridice de actualitate) • FIF-PL încheie acorduri de finanțare cu fiecare școală regională a baroului („<i>écoles d’avocats</i>”) • Comisia pentru formare profesională din cadrul Consiliului Național al Asociațiilor Barourilor alocă parte din fondurile FIF-PL sindicatelor profesionale ale avocaților care au număr de înregistrare ca furnizor de formare profesională, în conformitate cu articolul L. 6351-1, care aderă la Codul francez al muncii (<i>Code du travail</i>) și care și-au depus programul de formare continuă la Consiliul Național al Asociațiilor Barourilor. Cu toate acestea, conținutul programului nu este verificat. Există doar obligația de depunere a programului.
<p>Procesul de supraveghere</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Decizia nr. 2011-004 (Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d’application de la formation continue des avocats) prevede că furnizorul de formare trebuie să comunice pe bază anuală Consiliului

	<p>Național al Barourilor din Franța un program detaliat al activităților de formare pentru perioada relevantă.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consiliile barourilor (<i>Conseils de l'Ordre des Barreaux</i>) controlează <i>a posteriori</i> dacă obligațiile privind formarea continuă au fost îndeplinite (articolul 17 din loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971; articolul 85-1 din décret du 27 novembre 1991 și articolul 8 din décision à caractère normatif n. 2011-004)
<p>Organizații implicate în supravegherea activităților de formare concepute în vederea specializării</p>	<p>Nu este prevăzut un control obligatoriu și cuprinzător al conținutului cursurilor de formare continuă oferite pentru avocați, în special de entitățile private și publice non-profesionale.</p> <p>Consiliul Național al Asociațiilor Barourilor verifică numai formarea oferită de centrele regionale pentru formarea profesională a avocaților (CRFPA) și efectuează, în cadrul procedurii de validare, un control opțional al cursurilor de formare furnizate de entități din sectorul privat, pe baza unei cereri depuse de entitățile respective (pentru procedura detaliată, a se vedea articolul din decizia nr. 2011-004 (décision à caractère normative 2011-004)).</p>
<p>Procesul de supraveghere</p>	<p>Este obligatoriu numai un control <i>a posteriori</i> al îndeplinirii obligațiilor privind formarea continuă care revin fiecărui avocat, inclusiv formarea continuă a avocaților specialiști. Controlul este efectuat de Consiliile barourilor (<i>Conseils de l'Ordre des Barreaux</i>) (a se vedea articolul 14-2 din loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971 și articolul 85 din décret du 27 novembre 1991).</p>

6. Reforma națională a sistemului de formare

La sfârșitul anului 2011, Consiliul Național al Asociațiilor Barourilor a decis abolirea regulii de calculare a obligațiilor de formare continuă pe o bază uniformizată de 20 de ore pe an calendaristic sau, alternativ, de 40 de ore în doi ani consecutivi, precum și a regulii de calculare pe o bază anuală de 20 de ore de formare.

Reforma nu a fost încă pusă în aplicare, având în vedere rezervele exprimate de Cancelarie (Administrația Centrală a Ministerului Justiției).

Decizia nr. 2011-004 a fost reformată în 2011, prin urmare nu există o perspectivă de reformă imediată.

Sursă: Proiectul pilot – Formarea judiciară europeană: „*Lotul 2 – Studiu cu privire la situația formării avocaților în domeniul dreptului UE*”, desfășurat de Consiliul Barourilor și al Societăților de Drept din Europa (*Council of Bars and Law Societies of Europe – CCBE*) și Institutul European de Administrație Publică (*European Institute of Public Administration – EIPA*)